

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 490/2020-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2019 doručená (doplnená podaním zo 6. júla 2020 a z 8. októbra 2020) ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva:

«2. Konaním, ktorým došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa, je uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 7/2018 zo dňa 29.10.2019 (ďalej aj „rozhodnutie najvyššieho súdu“), ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 210/2014-355 zo dňa 29.06.2017 a samotný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 210/2014-355 zo dňa 29.06.2017 (ďalej aj „rozhodnutie krajského súdu“), ktorým krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 C 208/2011-211 zo dňa 11.06.2014. Rozhodnutie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 10.02.2020, kedy bolo doručené sťažovateľovi.

3. Sťažovateľ sa žalobou doručenou súdu dňa 07.09.2011 domáhal, aby súd zaviazal jednotlivých žalovaných k vydaniu náhrady za (trvajúce) obmedzovanie vlastníckeho práva, vo výške primeraného nájomného, a to za obdobie od 08.09.2009 do 07.09.2011 (vrátane), z dôvodu, že na pozemku - parc. [REDAKOVANÉ] - zastavaná plocha a nádvorie o výmere [REDAKOVANÉ] m², zapísaná na [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo vlastníctve sťažovateľa, stojí bytový dom so súp. [REDAKOVANÉ], zapísaný na [REDAKOVANÉ], vo vlastníctve žalovaných.

4. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že bytový dom súp. [REDAKOVANÉ] bol postavený bez súhlasu vlastníka pozemku - právneho predchodcu sťažovateľa a preto sa jedná o neoprávnenú stavbu. Ďalej uviedol, že zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., nedošlo k vysporiadaniu vzťahu medzi vlastníkom neoprávnenej stavby - žalovanými a vlastníkom pozemku - sťažovateľom a že v zmysle ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., je vlastne zamedzené vysporiadať tento vzťah podľa ust. § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka - odstránením stavby na náklady vlastníka stavby.

5. Sťažovateľ mal ďalej za to, že do doby, dokiaľ nedôjde k vysporiadaniu vzťahu k neoprávnenej stavbe bytového domu podľa ust. § 135c Občianskeho zákonníka, a to na základe rozhodnutia súdu o vysporiadaní práv, je užívanie sťažovateľovho pozemku stavbou bytového domu vo vlastníctve žalovaných, zásahom do jeho práv, ktorý je nepochybne v rozpore s Ústavou SR, Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ďalej, že žalovaní sa obohacujú o čiastku, ktorú by museli platiť za prenájom porovnateľného pozemku.

6. O žalobe sťažovateľa súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 C 208/2011-211 zo dňa 11.06.2014 tak, že žalobu zamietol.

7. Voči rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodoval Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 210/2014 a ktorý pred vydaním meritómeho rozhodnutia na návrh sťažovateľa uznesením sp. zn. 19 Co 210/2014 zo dňa 21.04.2016 predmetné konanie prerušil s tým, že v právne totožnom konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 8 Co 165/2014 podal Krajský súd v Prešove Ústavnému súdu SR návrh zo dňa 28.09.2015 na začatie konania o súlade § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení

neskorších predpisov s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, ktorý bol evidovaný na Ústavnom súde SR pod č. spisu 13549/2015.

8. Ústavný súd SR o návrhu Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.09.2015 rozhodol uznesením sp. zn. PL. ÚS 14/2016 zo dňa 07.12.2016 tak, že návrh krajského súdu odmietol.

10. Krajský súd v Prešove následne o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku súdu prvej inštancie meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 19 Co 210/2014-355 zo dňa 29.06.2017, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

11. Voči rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 19 Co 210/2014-355 zo dňa 29.06.2017 podal sťažovateľ dovolanie zo dňa 18.10.2017, v ktorom výklad odvolacieho súdu o jednorazovej a premlčanej finančnej náhrade za vecné bremeno zriadené zák. č. 182/1993 Z. z. označil s poukazom na množstvo judikatúry za ústavne neudržateľný a v súlade s ust. § 421 ods. 1 písm. b) zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj ako „C.s.p.“) položil dovolaciemu súdu právne otázky, ktoré doposiaľ neboli z jeho strany riešené.

12. O dovolaní sťažovateľa rozhodol Najvyšší súd SR sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 5 Cdo 7/2018 zo dňa 29.10.2019 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol podľa ust. § 447 písm. c) C.s.p., keď mal za to, že dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.»

3. V ústavnej sťažnosti sa ďalej uvádza:

„19. Sťažovateľ má za to, že všeobecné súdy sa mýlia, pokiaľ uvádzajú, že sťažovateľ má trpieť bezplatné užívanie jeho pozemku žalovanými, a to na základe ust. § 23 ods. 5 ■■■■, čo by znamenalo, že sťažovateľ môže byť obmedzený zo zákona ■■■■, pretože je to v rozpore s článkom 20 ods. 4 Ústavy SR a článkom 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, keďže sťažovateľ môže byť obmedzený iba na základe zákona a nie zo zákona.

20. K veci sťažovateľ uvádza, že v tomto konaní sa nedomáha jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno, ako to nesprávne uviedli a posudzovali konajúce súdy s tým, že jeho nárok je premlčaný, ale domáha sa náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, a to za vymedzené časové obdobie. Súdy tak nesprávne posudzovali to, čo nebolo predmetom tohto konania, tzn. aj premlčanie toho, čo nebolo predmetom tohto konania.

21. Sťažovateľ sa v predmetnom konaní domáhal náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom v prospech žalovaných, na základe ktorého je obmedzený v užívaní parcely [REDAKOVANÉ] bytovým domom vo vlastníctve žalovaných, v období od 08.09.2009 do 07.09.2011.“

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje:

„29. Sťažovateľ má za to, že je nesprávny výklad - záver o premlčaní nároku sťažovateľa, tak ako ho podali porušovatelia (s poukazom na rozhodnutie krajského súdu napr. v bodoch 23 a 24 a s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu napr. v bodoch 18 a 19), keď porušovatelia opreli svoj právny názor o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014, podľa ktorého ...právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká ex lége jednorazovo, patrí tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona.“

5. Napadnuté rozhodnutia sú podľa sťažovateľa arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže sa v nich krajský súd a najvyšší súd nevysporiadali dostatočne s jeho námietkami, ktoré sa týkali otázky nepremlčania jeho nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon „č. 182/1993 Z. z.“), ktorý podľa názoru sťažovateľa nevzniká ex lege jednorazovo z titulu zriadenia vecného bremena zo zákona a nepatrí iba tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z.

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 a uznesením najvyššieho súdu

sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019, napadnuté rozhodnutia zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná náhradu trov konania.

7. Podaním zo 6. júla 2020 sťažovateľ navrhol prerušenie konania o ústavnej sťažnosti z dôvodu, že „Okresný súd Bratislava II dňa 08.06.2020 predložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh podľa čl. 125 Ústavy SR na vyslovenie nesúladu § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. s Ústavou SR, pričom v konkrétnostiach návrhu považuje predmetné ustanovenie za rozporné s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 Ústavy SR. Návrh Okresného súdu Bratislava II je Ústavným súdom Slovenskej republiky vedený pod evidenčným číslom spisu Rvp 1244/2020. Nakoľko v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky č. Rvp 1244/2020 je predmetom ústavného prieskumu súladnosť ust. § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. (o ktoré ustanovenie porušovatelia opreli právne posúdenie uplatneného nároku sťažovateľa pred všeobecnými súdmi) s Ústavou SR, sťažovateľ žiada ústavný súd o prerušenie predmetného konania v prejednávanej veci analogicky podľa ust. § 164 C.s.p., keďže na ústavnom súde prebieha konanie, ktoré má nepochybne podstatný význam pre rozhodnutie a právne posúdenie sťažnosti sťažovateľa v prejednávanej právnej veci a preto sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o prerušení konania o ústavnej sťažnosti do právoplatného skončenia konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1244/2020.“

8. Sťažovateľ podaním z 8. októbra 2020 „Návrh na podanie návrhu na začatie konania plénu Ústavného súdu SR“, v ktorom navrhol senátu ústavného súdu prejednávajúcemu sťažnosť sťažovateľa, aby podal plénu ústavného súdu návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy. Svoju sťažnosť odôvodnil tým, že «porušovatelia jeho základných práv – súdy konajúce v jeho právnej veci podali neústavný výklad ust. § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z.. Porušovatelia sa priklonili k záverom rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo dňa 14.04.2016, podľa ktorého: „... právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká ex lége jednorazovo, patrí tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona.“. Porušovateľmi

preferovaný (vyššie uvedený) výklad však v kontexte namietaných práv sťažovateľa nemôže obstať.

17. Sťažovateľ má za to, že príslušný senát ústavného súdu, ktorý má podľa rozvrhu práce sťažnosť sťažovateľa prejednať, nemá oprávnenie posudzovať podanú sťažnosť sťažovateľa v časti predbežnej otázky o súlade ust. § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. s ústavou, s ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, keďže táto právomoc patrí výlučne plénu ústavného súdu (podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy), a teda je jeho povinnosťou, aby ako súd v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy, návrhom inicioval začatie konania, o ktorom je príslušné rozhodovať plénum ústavného súdu a to obzvlášť v prípadoch, kedy je ústavný prieskum súladu zákona s ústavou potrebný, priam až nevyhnutný. Sťažovateľ je presvedčený, že pod pojem „súd“ (v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy) spadá aj konajúci senát ústavného súdu, ktorý tak, či už z úradnej moci, či na podnet sťažovateľa v sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, disponuje možnosťou podať návrh na začatie konania, na ktorého prejednanie a rozhodnutie je príslušné plénum ústavného súdu.

18. S poukazom na vyššie uvedenú právnu argumentáciu má sťažovateľ za to, že ust. § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. nemôže pri prieskume jeho súladu s ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami obstať, a preto žiada senát ústavného súdu konajúci v prejednávanej veci, t. j. súd v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy, aby podal návrh plénu ústavného súdu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy.».

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

18. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

20. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

21. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

22. Podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017

23. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

24. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

25. Aj keď ústavný súd zastáva názor, že jeho právomoci preskúmať ústavnú sťažnosť v tejto časti predchádza právomoc najvyššieho súdu (dovolací súd), čo najvyšší súd aj urobil (k tomu bod III 2 tohto odôvodnenia), ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na charakter konania a tiež opakujúce sa podania (napr. III. ÚS 68/2019) sťažovateľa, čo sa týka identických otázok (náhrada za vecné bremeno) napriek svojim judikovaným záverom o nedostatku svojej právomoci výnimočne pristúpil k prieskumu s účelom, či odôvodnenie právneho názoru vysloveného v napadnutom rozsudku krajského súdu je z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné. Taký prieskum vykonal aj pre lepšie objasnenie dôvodov rozhodnutia o dovolaní v kontexte ústavnej sťažnosti sťažovateľa, že v napádaných rozhodnutiach sa krajský súd a tiež najvyšší súd „*nevysporiadali dostatočne s jeho námietkami, čo má priamu vecnú spojitosť právnym posúdením otázky podstatnej pre rozhodnutie*“.

26. Rozsudkom č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8 C/208/2011-211 z 11. júna 2014 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Ústavný súd konštatuje, že v súlade s § 124 poslednou vetou zákona o ústavnom súde lehota na rozhodovanie o ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu je zachovaná.

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 je arbitrárny a svojvoľný, v dôsledku čoho došlo

k porušeniu jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Podľa sťažovateľa krajský súd nereagoval na všetky jeho podstatné námietky týkajúce sa posúdenia otázky opakujúcej sa finančnej náhrady za vecné bremeno zriadené podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. a otázky jej nepremlčania.

28. V relevantných častiach rozsudku č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 krajský súd predovšetkým uviedol:

„19. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva záver, že žalobca je vlastníkom pozemku parc. [REDAKOVANÉ], na ktorom stojí stavba bytového domu, súp. [REDAKOVANÉ], ktorá je v spoluvlastníctve žalovaných. V zmysle ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení zmien a doplnkov vzniklo na predmetnom pozemku teraz patriacemu žalobcovi vecné bremeno. Nie je preto možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že žalovaní užívajú pozemok žalobcu bezdôvodne, lebo tento je užívaný na základe uvedeného vecného bremena, ktoré vzniklo účinnosťou citovaného zákona dňa 01.09.1993. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca uvedený pozemok nadobudol na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod [REDAKOVANÉ], čo vyplýva z [REDAKOVANÉ]. Je tiež nepochybným, že bytový dom, stojaci na predmetnej parcele žalobcu bol zrealizovaný dávno pred rokom 1993. Žalovaní podieli na obytnom dome nadobudli v priebehu rokov 2001 až 2007, čo vyplýva z [REDAKOVANÉ].

20. Odvolací súd k ďalším odvolacím dôvodom uvádza, že nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že za obmedzenie jeho vlastníckeho práva má byť poskytnutá náhrada aj za každý deň obmedzenia, nielen jednorázová, preto nie je nárok premlčaný. Zo zákona č. 182/1993 Z. z., a to z jeho ust. § 23 ods. 5 jednoznačne vyplýva, že vlastník pozemku pod bytovým domom má nárok na náhradu za vecné bremeno, ktoré vzniklo na základe uvedeného ustanovenia. Takúto náhradu si mohol uplatniť vlastník pozemku hneď od účinnosti uvedeného zákona. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na Vyhl. č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, prílohu č. 3, časť F2 písm. a -

podľa ktorého výpočet všeobecnej hodnoty vecného bremena sa vykoná tak, že práva spojené s nehnuteľnosťou sa odhadnú tak, že sa zistí výhoda, ktorú tieto práva prinášajú oprávnenému, t. j. vlastníkovi v období jedného roka a hodnota jeho výhody sa násobí pri právach časovo neobmedzených 20-timi; pri právach časovo obmedzených počtom rokov, počas ktorých má právo ešte trvať, najviac však 20-timi rokmi. Aj z uvedeného vyplýva správny názor súdu prvej inštancie o jednorázovej náhrade za vecné bremeno. Tvrdenie žalobcu, že náhrada za vecné bremeno nie je jednorázová, ale môže byť aj vo forme renty nevyplýva ani zo zákona č. 182/1993 Z. z., ani z iného právneho predpisu. Nie je preto možné súhlasiť s názorom odvolateľa, že je na vlastníkovi pozemku, aby si vybral, či chce jednorázovú náhradu alebo rentu, lebo uvedené nemá oporu v zákone. V tejto súvislosti je potrebné si ešte uvedomiť aj to, že v čase vzniku vecného bremena bol vlastníkom sporného pozemku nie žalobca, ale jeho právny predchodca, lebo tento nadobudol pozemok až v roku 2007. Za danej situácie a vychádzajúc z tvrdenia žalobcu, že bolo na vlastníkovi zvoliť si formu náhrady, či jednorázovú alebo rentu je nutné uviesť, že už jeho právny predchodca v predmetnej nehnuteľnosti si mohol zvoliť formu náhrady a v konaní nebolo preukázané, či to mala byť jednorázová náhrada alebo renta. Rovnako nie je možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že v jeho prípade došlo k vyvlastneniu nehnuteľnosti, lebo stále je vedený ako vlastník predmetného pozemku. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že jeho nárok vyplýva priamo z Ústavy SR, prípadne Listiny a Dohovoru. Práva a povinnosti nimi upravené sa však pretavujú do konkrétnej zákonnej formy. Je treba však súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že Dohovor má prednosť pred zákonom, čo vyplýva z čl. 7 ods. 5 Ústavy SR. Je to v prípade, ak ide o vykonanie zmlúv, na ktoré nie je potrebný zákon a zmluvy musia byť ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, lebo iba tieto majú prednosť pred zákonmi.

21. Nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný a že súdom prvej inštancie boli aplikované právne normy protirečivo, popierajúc pravidlá formálnej a právnej logiky. K uvedenému odvolací súd uvádza, že rozsudok súdu prvej inštancie je napísaný presvedčivo, z jeho odôvodnenia je možné vyvodit' akými úvahami sa súd spravoval pri hodnotení dôkazov po zistení skutkového stavu. Správne boli aplikované aj právne predpisy. Vykonané dôkazy posúdil súhrne a pri rozhodovaní sa riadil i ustálenou rozhodovacou praxou súdu vyššej inštancie. Závery

súdu prvej inštancie vyslovené v napadnutom rozsudku zodpovedajú pravidlám formálnej a právnej logiky. Nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s princípmi spravodlivosti. Nebolo popreté vlastnícke právo žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti, iba mu nebol priznaný nárok za vecné bremeno viaznuce na tejto nehnuteľnosti, a to z dôvodu premlčania v dôsledku vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaných. V prípade premlčania nároku nie je možné premlčané právo priznať a nie je tým ignorovaná ochrana vlastníckeho práva tak, ako to žalobca tvrdí. Žalobca ako vlastník zastavanej plochy má zákonné možnosti domáhať sa svojich nárokov ako vlastník v rámci zákonom upravených inštitútov. V danej situácii nie je možné odignorovať ani ústavné právo žalovaných na obydlie, ktoré je v zmysle čl. 21 ods. 1 Ústavy SR nedotknuteľné a povýšiť nad neho ochranu vlastníckeho práva, keď aj Ústava SR v čl. 20 ods. 3 pojednáva o tom, že vlastníctvo zaväzuje a nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom.

22. Ak žalobca poukazuje na rozhodnutia iných súdov, ako aj Ústavného súdu SR a to predovšetkým sp. zn. PL. ÚS/42/2015 zo dňa 12.10.2016 je potrebné uviesť, že uvedené rozhodnutie rieši protiústavnosť iného právneho predpisu, nie zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, preto je pre danú predmetnú vec nepoužiteľné. Z uvedeného rozhodnutia nevyplýva, aby bolo vylúčené, aby odplata za vzniknuté vecné bremeno nemohla byť aj jednorázová.

23. Správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie je rovnako možné vyvodiť aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.04.2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, z ktorého jednoznačne vyplýva, že náhrada za vzniknuté vecné bremeno ex lege v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je jednorázová a nepatrí vlastníkovi právo na nijakú ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva, a to bez ohľadu na to, či táto náhrada bola alebo nebola uplatnená, alebo vyplatená pôvodnému vlastníkovi. Ak odvolateľ poukazuje tiež na to, že senát Krajského súdu v Prešove 19Co už vyslovil svoj názor v inom rozhodnutí k náhrade za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom, zmena právneho názoru aj pod vplyvom judikatúry vyššieho súdu je možná. Neodporuje to procesným predpisom, ak dôjde k zmene právneho názoru vysloveného prvšie, čo je možné vyvodiť z nálezu Ústavného súdu SR z 03.09.2013,

sp. zn. III. ÚS 46/2013. V danej súvislosti je možné konštatovať nejednotnosť názorov na základnú právnu otázku v predmetnom konaní.

24. Odvolací súd preto ustálil, že súd prvej inštancie správne vo veci rozhodol, zaujal svoje stanovisko k všetkým relevantným argumentom žalobcu a vyhodnotil podstatné skutočnosti. Nárok žalobcu ako vlastníka pozemku pod obytným blokom bol zamietnutý iba z dôvodu premlčania, nie z dôvodu neakceptácie jeho vlastníckeho práva. Podstatným pre rozhodnutie bolo stanoviť nárok na odplatu na vecné bremeno, ktoré bolo posúdené ako jednorázový nárok vzniknutý účinnosťou zákona č. 182/1993 Z. z. od 01.09.1993. Od uvedeného dňa začala plynúť premlčacia doba, ktorá uplynula 01.09.1996. Žaloba v predmetnom konaní bola podaná na súd 07.09.2011, teda po uplynutí premlčacej doby. Keďže premlčanie bolo zo strany žalovaných namietané, súd naň musel prihliadať. Uvedené dôvody boli hlavnými dôvodmi na zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie, s čím sa odvolací súd plne stotožňuje.“

29. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

30. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o danom opravnom prostriedku, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

31. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru,

že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

32. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

33. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

34. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd, vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, podčiarkuje,

že na základné právo na súdnu ochranu zásadne nazerá ako na právo „výsledkové“, to znamená, že posudzuje, či požiadavkám vyplývajúcim z obsahu tohto základného práva zodpovedá súdny proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

35. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa otázky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Právny názor vyslovený krajským súdom v rozsudku č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ a je preto legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

36. Krajský súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k posúdeniu otázky jednorazovosti a premlčania náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

37. Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto rozsudkom č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Vzhľadom na uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017 nemožno považovať za zjavne neodôvodnený či arbitrárny, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozsudku krajského súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20

ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

38. Ako vyplýva z okolností uvedených v bode 25 tohto odôvodnenia, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti ústavnou sťažnosťou napadnutému rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, zároveň však pri podpornom (vo vzťahu k časti III.2 tohto odôvodnenia) vecnom prieskume nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ústavný súd zároveň dodáva, že ak by aj rezignoval na uplatnenie princípu subsidiarity a neodmietol v tejto časti ústavnú sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci (§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, nebolo by možné ústavnej sťažnosti vyhovieť pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019

39. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Podľa sťažovateľa najvyšší súd nereagoval na všetky jeho podstatné námietky týkajúce sa otázky opakujúcej sa finančnej náhrady

za vecné bremeno zriadené podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. a otázky jej nepremlčania.

40. Uznesením sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 najvyšší súd rozhodol tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol.

41. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355 z 29. júna 2017.

42. V relevantných častiach uznesenia sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 najvyšší súd predovšetkým uviedol:

«8. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (vid' napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod

sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykána v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. í/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

14. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle,

že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad ustanovení Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnou otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnou otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnou otázku odvolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby odvolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

17. Dovolaním žalobcu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na právnom závere, že žalobcom uplatnené právo na odplatu (náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva) sa premlčalo, pretože toto právo vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. teda k 1. septembru 1993, akým subjektom žalobca, ako ďalší vlastník zaťaženého pozemku, nie je. Podľa odvolacieho súdu právnou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 CSP nie je otázka, či sa odvolací súd vzhľadom na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 35/2015 nemal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp., či existuje také ustanovenie všeobecne záväzného právneho

predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia.

18. Právna otázka, od vyriešení ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu ale bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu už vyriešená. V rozsudku dovolacieho súdu zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014 (ktorý bol aj publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 73/2016), a rovnako aj v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014, bolo vyslovené, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona (1. septembra 1993). Z predmetného ustanovenia nevyplýva ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku právo na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva.

19. Uvedený judikát a (neverejnené) rozhodnutie dovolacieho súdu spočívajú (o. i.) na závere, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Dovolací súd v závere svojich úvah poznamenal, že podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. US 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu vydané vo veciach, v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. US 474/2013. IV. ÚS 227/2012.1. ÚS 1/2012. II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.

20. Senát 5C konajúci v danej veci, sa stotožňuje so závermi vyjadrenými v judikáte R 73/2016 a v jeho rozhodnutí z 24. marca 2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014, preto vec nepostúpil veľkému senátu v zmysle § 48 ods. 1 CSP. Robí tak v intenciách rozsudku dovolacieho súdu

z 10. novembra 2016 sp. zn. 3 Cdo 174/2016 (R 17/2017), podľa ktorého ustanovenie § 48 Civilného sporového poriadku dopadá na prípady, v ktorých trojčlenný senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že je dôvod na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (stanovísk alebo rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), alebo na zmenu právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, alebo na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu. Pokiaľ trojčlenný senát dospeje k záveru, že tieto dôvody nie sú dané, vec nepostúpi veľkému senátu najvyššieho súdu.

21. Podľa dovolacieho súdu na záveroch obsiahnutých vo vyššie uvedených rozhodnutiach dovolacieho súdu nič nemení ani nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. októbra 2016 sp. zn. PL. ÚS 42/2015 (ktorým bolo rozhodnuté, že ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta. § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov v rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“, nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Nález Ústavného súdu SR, na ktorý žalobca poukazuje, zjavne nesúvisí s právnou problematikou riešenou súdmi v tomto konaní, čo je zrejmé aj z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu o sťažnostiach žalobcu. Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike upravuje úplne odlišné právne vzťahy medzi subjektmi v inom právnom postavení a má iný cieľ a účel ako zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý v praxi napĺňa okrem iných aj sociálne práva občanov garantované Ústavou SR a Dohovorom. Navyše v uvedenom náleze ústavný súd neriešil všeobecnú, či generálnu otázku, ale riešil nesúlad niektorých ustanovení konkrétnej právnej normy (zákona č. 657/2004 Z. z.) s Ústavou Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo vyjadril zreteľne vo výroku daného nálezu.

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného nemožno mať pochybnosti o tom, že predmetný nález nie je možné aplikovať na daný prípad, pretože nejde o skutkovo a právne totožné veci. Citovaný nález zdôrazňuje, že otázka, či primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníctva má byť jednorazová, je meritórna otázka. Právne názory ústavného súdu

na meritórne otázky ústavnosti získajú záväznosť pro futuro vtedy, ak sa ústavný súd k nim vyjadrí v merite sporu. Záväznosť pro futuro je predurčená podstatou právnej argumentácie v merite sporu (časť V., bod 68 nálezu). Vo veci riešenej nálezom strany viedli spor o to, či primeraná náhrada ustanovená zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike splňa ústavné požiadavky kladené na podmienku primeranej náhrady. Otázku, či primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníctva podľa uvedeného zákona má byť jednorazová alebo či môže byť aj opakovaná, riešil ústavný súd s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu („v okolnostiach prípadu“ pozri napr. body 69. 70. 77. 87 a ďalšie nálezu). Z citovaného nálezu ani zo žiadneho predpisu vyššej či nižšej právnej sily však v žiadnom prípade nemožno vyvodiť, že by závery uvedené v citovanom náleze sa vzťahovali aj na náhradu za nútené obmedzenie vlastníka pozemkov zaťažených vecným bremenom zriadeným podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý sa naostatok vo svojom ustanovení § 23 ods. 5 nezmieňuje o žiadnej forme náhrady.

23. Pokiaľ teda žalobca tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, robí tak neopodstatnene.»

43. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa posúdenia otázky náhrady za obmedzovanie vlastníckeho práva. Právny názor vyslovený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ a je preto legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

44. Najvyšší súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k posúdeniu otázky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

45. Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto uznesením sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019 nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

46. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavnú sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

IV.

Záver

47. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti (bod III odôvodnenia) ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Co 210/2014-355

z 29. júna 2017 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 7/2018 z 29. októbra 2019, odmietol.

48. Ústavný súd na záver konštatuje, že krajský súd aj najvyšší súd pri posudzovaní otázky jednorazovosti a premlčania náhrady za vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. rozhodovali v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016, ktorý bol aj publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 73/2016, a rozsudok sp. zn. 7 Cdo 26/2014 z 24. marca 2015), a preto ústavný súd nemal dôvod zasahovať do sťažovateľom napadnutých rozhodnutí. Rozhodovacia prax, na ktorú sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje (napr. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 2/2014 z 23. apríla 2015), sa netýkajú vecného bremena podľa zákona o vlastníctve bytov, ale sa vzťahujú na prípady podľa zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

49. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

50. Taktiež bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, a to návrhom zo 6. júla 2020 ktorým navrhol, aby ústavný súd rozhodol o prerušení konania o ústavnej sťažnosti do právoplatného skončenia konania vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1244/2020, v ktorom Okresný súd Bratislava II podal návrh podľa čl. 125 ústavy na vyslovenie nesúladu § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 ústavy a návrhom uplatneným podaním doručeným ústavnému súdu 8. októbra 2020 „na podanie návrhu na začatie konania plénu Ústavného súdu SR“

a ktorým požiadal senát ústavného súdu, aby podal plénu ústavného súdu návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy.

50.1 K uvedeným návrhom sťažovateľa ústavný súd dodáva, že výrok ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 1244/2020, či už o súlade alebo o nesúlade § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 ústavy by nemal vplyv na napadnuté rozhodnutie krajského súdu a najvyššieho súdu, ktorých úlohou v súlade so žalobným petitom nebolo rozhodnúť o existencii, resp. neexistencii vecného bremena, ale ich úlohou bolo rozhodnúť, či sťažovateľovi prináleží alebo neprináleží ním požadovaná finančná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva a či je táto náhrada jednorazová alebo má charakter opakujúceho sa plnenia a či je premlčaná alebo nie. Čo sa týka návrhu na vyvolanie konania o súlad právnych predpisov senátom ústavného súdu, takýto návrh môžu podať len subjekty taxatívne uvedené v § 74 zákona o ústavnom súde a senát ústavného súdu podľa súčasnej právnej úpravy nie je aktívne procesne legitimovaný na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

51. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu